

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_645
Předmět:	Český jazyk a literatura
Tematický okruh:	Literatura 19. století
Autor, spoluautor:	Mgr. Iveta Bašná
Název DUMu:	Historická próza konce 19. století
Pořadové číslo DUMu:	05
Stručná anotace:	Historická próza konce 19. století – charakteristika a hlavní představitelé tohoto směru, jejich tvorba
Ročník:	2.
Obor vzdělání:	65-42-M/02 Cestovní ruch, 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání
Metodický pokyn:	Prezentace slouží ve výuce jako součást výkladu a lze ji také použít jako materiál k samostudiu.
Výsledky vzdělávání:	Žák aktivně zařadí typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období, zhodnotí význam daného autora i díla pro dobu, v níž tvořil, pro příslušný umělecký směr i pro další generace.
Vytvořeno dne:	07. 04. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Historická próza konce 19. století

- tematicky čerpá z minulosti národa
- často zobrazovaná období:
 - husitství
 - doba pobělohorská (baroko)
 - národní obrození
- uplatňuje se kritický realismus

Alois Jirásek

1851 – 1930

- prozaik a dramatik, rodák z Hronova
- pro jeho tvorbu je příznačná velká popisnost, smysl pro detail

Romány:

1. doba husitská: příznačné jsou trilogie

Mezi proudy, Proti všem, Bratrstvo

2. doba pobělohorská:

Temno – doba největšího útlaku

Psohlavci - námět v tzv. selských bouřích 17. století,

Vzpouřa Jana Sladkého Koziny proti Lomikarovi

3. doba národního obrození:

F. L. Věk, Filozofská historie

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f9/Jan_Vil%C3%ADmek_-_Alois_Jir%C3%A1sek.jpg

Dramata:

- s historickým námětem: **Jan Hus, Jan Žižka, Jan Roháč**

Lucerna – pohádkové drama, příběh mlynáře, který doprovází s lucernou v ruce kněžnu na lesní zámeček. Cestou spolu vedou rozhovor, kněžně obdivuje jeho hrdost a odvalu. Mlynáři se také podaří zabránit pokácení staré lípy, kterou mají tamní obyvatelé v úctě. Kněžna nakonec lucernu rozbije a zruší tím mlynářovu službu (symbol svobody).

Pověsti:

Staré pověsti české – zachycují mýty a pověsti českého dávnověku od příchodu praotce Čecha až do 17. století

Obsahuje tyto oddíly:

1. *Staré pověsti české* – např. O Krokovi a jeho dcerách, O Libuši, Dívčí válka
2. *Pověsti doby křesťanské* – např. O Bruncvíkovi, Staroměstský orloj, O Golemovi
3. *Ze starobylých proroctví* – např. Blaničtí rytíři

Zikmund Winter (1846 – 1912)

- klade velký důraz na historickou přesnost, užívá archaismy
- píše především kratší prózu – historické povídky
- zabývá se dějinami českých měst

Dílo:

Rakovnické obrázky

Pražské obrázky

Rozina sebranec

Krátký jeho svět

životopisný román **Mistr Kampanus** – osud rektora pražské univerzity Jana Campana Vodňanského v době pobělohorské

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Zikmund_Winter_Vilimek.jpg

Otázky:

1. V jakém směru tvoří autoři historické prózy?
2. Kdo z autorů klade velký důraz na historickou přesnost?
3. Které období je označováno jako období „temna“?
4. Který z autorů se zabývá husitstvím?
5. V které knize je zpracována česká mytologie?
6. K dílům přiřadte autora a žánr:

Lucerna

Mistr Kampanus

Psohlavci

Řešení:

1. kritický realismus
2. Z. Winter
3. 17. století, doba baroka (doba pobělohorská)
4. A. Jirásek
5. Staré pověsti české
6. K dílům přiřadte autora a žánr:

Lucerna A. Jirásek, drama

Mistr Kampanus Z. Winter, životopisný román

Psohlavci A. Jirásek, román

ZDROJE:

PROKOP, Vladimír. *Literatura 19. a počátku 20. století: od romantiků po buřiče*. Sokolov: O.K. - Soft, 2005.

Zdroje obrázků jsou citovány přímo v textu.